

[registrator.utbildning@edu.stockholm.se](mailto:registrator.utbildning@edu.stockholm.se)

2022-06-23

Dnr 2020:5416

Rektor:

[marita.svahn@edu.stockholm.se](mailto:marita.svahn@edu.stockholm.se)

# Beslut

---

efter kvalitetsgranskning av skolans arbete för  
kvalitet i undervisningen i moderna språk –  
undervisning för kommunikativ förmåga vid  
Grimstaskolan i Stockholms kommun

## Inledning

---

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 § skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Grimstaskolan. Syftet är att granska kvaliteten i några delar av undervisningen i moderna språk (i språken franska, spanska och tyska) – undervisning för kommunikativ förmåga inom ramen för språkval i grundskolan. Granskningen omfattar 30 grundskolor spridda över landet. Ett fåtal av skolorna erbjuder moderna språk via fjärrundervisning.

Granskningen ska besvara två frågeställningar:

1. I vilken utsträckning ger undervisningen i moderna språk eleverna möjlighet att utveckla kommunikativ förmåga (produktion och interaktion) så att de kan använda målspråket i olika sammanhang?
2. I vilken utsträckning skapar skolan förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet som ger eleverna reella möjligheter att fullfölja sina studier i moderna språk?

Detta beslut avser Grimstaskolan i Stockholms kommun. Skolinspektionen har genomfört fyra lektionsobservationer i språken franska och spanska. Dessutom har intervjuer med elever, lärare och rektorn genomförts. Granskningen genomfördes 16-17 maj 2022 av utredarna Maria Lodmark och Mirzet Tursunovic. Intervjuerna och lektionsobservationerna har sammanställts i ett protokoll som kommunicerats med huvudmannen. Protokollet ligger, tillsammans med inkommen dokumentation, till grund för detta beslut. De samlade iakttagelserna från alla skolor som ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras under februari 2023.

## Fakta om verksamheten

Grimstaskolan är en kommunal högstadieskola i Stockholms kommun. På skolan går ca 220 elever i årskurserna 7-9. Skolan erbjuder de moderna språken franska och spanska. De elever som inte läser något av dessa språk läser en kombination av svenska och engelska på tiden för språkvalet. Skolan leds av en rektor.

## Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen vilket beskrivs i bilaga 1 Bedömningsområden. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 2. På varje område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men att utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg

utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och visar på vilka punkter. Skolinspektionen begär också en skriftlig redovisning av åtgärder av huvudmannen. Om Skolinspektionen bedömer att skolan uppfyller kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen motsvarande redovisning men kan lämna framåtsyftande kommentarer.

## Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls vid Grimstaskolan i följande utsträckning:

### ***Undervisningen ger elever möjlighet att utveckla kommunikativ förmåga***

Skolinspektionen bedömer att skolan i flera delar skapar förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet i moderna språk men att utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn bör skapa förutsättningar för lärarna i moderna språk att kontinuerligt samverka kring planering och utveckling av undervisningen.

### ***Skolan skapar förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet***

Skolinspektionen bedömer att skolan i låg utsträckning skapar förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet i moderna språk.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande delar:

- Rektorn behöver verka för att statusen i moderna språk blir likvärdig övriga ämnens status.
- Rektorn behöver säkerställa att lärarna i moderna språk får tillgång till den kompetensutveckling och de förutsättningar som behövs för att kunna planera och utveckla undervisningen utifrån forskning och beprövad erfarenhet.
- Rektorn behöver utveckla skolans arbetssätt för att ge alla elever förutsättningar att fullfölja sina studier i moderna språk.

## Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 22 december 2022 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade

utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall (bilaga 3) användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till [maria.lodmark@skolinspektionen.se](mailto:maria.lodmark@skolinspektionen.se).  
Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2020:5416) i de handlingar som sänds in.

## Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive område. I slutet på varje område finns en sammanfattande bedömning.

### Undervisningen ger elever möjlighet att utveckla kommunikativ förmåga

I detta område granskas om undervisningen i moderna språk ger eleverna möjlighet att utveckla en allsidig kommunikativ förmåga. Det handlar bland annat om att eleverna får möjlighet att formulera sig och samspela med andra i tal och skrift samt lära sig att anpassa sitt språk till olika situationer, syften och mottagare.

#### *Lärarna bör samverka i högre grad för att planera och genomföra en undervisning som utvecklar elevernas kommunikativa förmåga*

Granskningen visar att lärarna i moderna språk har en idé om att främja och utveckla elevernas kommunikativa förmåga. Ytterligare visar granskningen att inslag som stödjer interkulturell kompetens återkommer i undervisningen. Men granskningen visar också att lärarna inte planerar och utvecklar undervisningen i moderna språk tillsammans. Lärarna samverkar inte i någon större utsträckning och får få tillfällen till kollegialt lärande.

Lärarna berättar att de är organiserade i årskursvisa arbetslag och de båda undervisande lärarna i moderna språk ingår i två olika sådana. De skattar sin möjlighet till samverkan som ytterst liten och de har mycket begränsade möjligheter att planera och utveckla undervisningen tillsammans under ett läsår. En lärare säger att hen upplever det ostimulerande att lärarna i moderna språk inte får utrymme att träffas och prata om undervisningen och att ämnet inte prioriteras som andra ämnen av skollärdningen. En annan lärare uppger att hen visserligen studerar ämnet på universitet och kan diskutera med sina studentkollegor men att inte tiden finns för dem att prata. Lärarna uppger att de talat med rektorn om detta men fått till svar att det inte finns förutsättningar att organisera för samverkan dem emellan.

När de planerar undervisningen säger de att de båda utgår ifrån att få in de olika kommunikativa kompetenserna och att lektionerna ska vara varierade. De vet vad eleverna kommer att möta i gymnasieskolans kurser och lägger en bas för elevernas språkutveckling. Till viss del får eleverna vara med och påverka innehållet i undervisningen och om lärarna ser att något de planerat inte faller väl ut kan de ändra för att möta eleverna. Lärarna berättar även att de försöker ta hänsyn till elevernas arbetsbelastning och låta eleverna vara med och planera in när de ska göra olika moment. En lärare säger att hen skulle önska att de hade tid och förutsättningar för att ha planeringsråd tillsammans med eleverna för att utveckla undervisningen. Det varierar mellan de intervjuade eleverna huruvida de anser att de kan vara med och påverka undervisningen. Vissa elever säger att lärarna efterfrågar input från dem och att de kan se att deras synpunkter skapar förändring medan andra elever inte tycker att de kan vara med och påverka undervisningen.

Eleverna har olika beskrivningar om varför de valde att läsa det språk de valt. Någon för att hen tycker språket är vackert och för att det är bra att kunna om hen ska resa till länder som talar franska. En annan elev säger att spanska är ett av de största språken i världen och det är bra att kunna. Några av eleverna har familjemedlemmar som talar de aktuella språken. Eleverna kan inte komma ihåg att de pratat med sina lärare om syftet av att kunna språket men lärarna säger att de pratar med eleverna om detta, att det kan påverka jobbmöjligheter exempelvis.

Lärarna berättar att de arbetar med den interkulturella kompetensen i undervisningen men att det är ett område som kan utvecklas. I spanskan, berättar läraren, kan eleverna få arbeta med ett spanstalande land eller de kan prata om olika högtider och jämföra länder emellan. I franska uppger läraren hen får inslag av interkulturalitet utifrån läroböcker och pedagogiska filmer. Något som läraren reflekterar över är att hen har många elever som kommer från länder där franska talas men att de inte så gärna vill dela med sig av sina erfarenheter. Kanske man skulle kunna lägga mer energi på det, säger hen. Eleverna berättar att de genom olika källor och på olika sätt jobbar med interkultur. De ger exempel på att de kan jämföra skolsystem i olika länder och att de pratar om olika normer, exempelvis som att i Frankrike niar man sin lärare och andra vuxna. De får arbeta med mat, högtider, sport och traditioner i olika målspråksländer. Mycket av detta finns i läroböckerna men lärarna använder sig också av annat material. Under en lektionsobservation berör läraren olika skillnader i spanska ord och grammatik beroende på i vilka spanstalande länder man befinner sig och vid en annan observation får eleverna lyssna, läsa och svara på frågor utifrån en text som handlar om en tjej som gör utlandspraktik i Latinamerika.

### *Lärarna stödjer eleverna för ett användande av målspråket*

Granskningen visar att eleverna får möjlighet att använda målspråket på ett vardagligt och verklighetsnära sätt. Det varierar mellan språken hur mycket eleverna utmanas i att uttrycka sig på målspråket i undervisningen. Lärarna försöker anpassa undervisningen utifrån elevernas olika behov och förutsättningar.

Eleverna beskriver att undervisningen till stor del utgår ifrån läroboken och utifrån den läser, lyssnar, talar och skriver de. Förutom läroboken ser de på filmer, gör olika presentationer, Kahoot etc. Eleverna tycker att innehållet på lektionerna är relevant och att de kommer att ha nytta av det som de lär sig i framtiden. Exempel på övningar de gör är att beställa och handla mat, boka hotellrum och ge vägbeskrivningar. Lärarna ger oss breda ämnen som går att prata om mycket, vilket är bra, säger de. Några elever uttrycker att de tycker att undervisningen är ensidig och att de efterlyser ett mer varierat innehåll.

Att skriva och prata är det svåraste för eleverna, säger lärarna och de varierar upp-lägget så att eleverna får träna på alla förmågor. En lärare berättar att hen just nu lägger mycket fokus på att utveckla elevernas hörförståelse. Vi tänker hela tiden på att fördjupa, befästa, repetera och utveckla för att eleverna ska få så mycket som möjligt, men det kan vara svårt att hinna med, säger en lärare. Lärarna säger att de anpassar innehåll efter sina olika elevgrupper men också utifrån enskilda elever. De ger också något exempel på ämnesövergripande arbete som att de är i hemkunskapssalen när de arbetar med avsnitt som handlar om mat.

Några elever säger att de skulle kunna prata mycket mer på målspråket än vad de gör i undervisningen och när de pratar så är det korta ord och sällan hela meningar. Läraren pratar inte heller så mycket på målspråket, uppger de. Andra elever anser att de talar målspråket i hög utsträckning på lektionerna och att deras lärare gör detsamma. De berättar att läraren alltid uppmuntrar dem att tala målspråket och när de har frågor till hen ska de alltid försöka fråga på målspråket.

Någon av lärarna berättar att hen talar målspråket från första dagen eleverna börjar läsa ämnet. För de yngre eleverna kan hen översätta delar till svenska men när eleverna kommer upp till årskurs nio talar läraren endast målspråket på lektionerna. Vid lektionsobservationer noterades att målspråket användes i hög utsträckning i ett språk medan svenska till stor del talades i det andra språket.

Eleverna berättar att lärarna försöker stötta dem på olika sätt och att de kan få anpassade uppgifter om de tycker att något är svårt. Lärarna kan också stanna kvar i klassrummet efter lektionernas slut och hjälpa dem som inte hänger med. När det gäller att få mer utmaningar om det efterfrågas har eleverna olika uppfattningar. Några säger att de kan få svårare och mer fördjupade uppgifter medan andra uttrycker att de kan få fler uppgifter men på samma nivå som de redan arbetar med.

Lärarna berättar att de försöker att anpassa undervisningen till elevernas olika behov och att detta är något de ständigt gör. I sexan när de får eleverna börjar ett arbete med att lära känna dem för att sedan genom hela utbildningsperioden försöka anpassa undervisningen så att den inkluderar samtliga elever.

Skolinspektionen rekommenderar att lärarna tillsammans utvecklar och genomför en undervisning där eleverna får använda målspråket i högre grad. Rektorn bör leda och följa upp detta arbete så eleverna får möjlighet till mer målspråksanvändning i samtliga moderna språk.

### *Lärarna vägleder eleverna då språket inte räcker till*

Granskningen visar att lärarna ofta ger eleverna vägledning för att kunna uttrycka sig på målspråket. De hjälper eleverna genom att ge dem specifika strategier och jobbar med feedback i undervisningen.

Eleverna säger att lärarna är bra på att hjälpa dem när de fastnar. Det kan ske genom att de försöker ge eleverna synonymer eller att be eleverna tänka på ordet på engelska. Om eleverna inte kan säga en hel mening försöker lärarna ge dem vissa grundläggande ord som stöttning och de brukar be eleverna försöka förklara runt ett ord och då brukar det fungera. Det är ingen skillnad i hur lärarna stöttar utifrån muntliga och skriftliga uppgifter.

Lärarna beskriver att de trycker mycket på att eleverna ska öva och repetera det som de går igenom på lektionerna. Någon lärare uppger att hen använder sig mycket av feedback, både individuellt och i grupp. Genom att lära av sina misstag utvecklas eleverna och hen använder det både utifrån tal och skrift. En lärare uppger att hen inte har möjlighet att arbeta så mycket med skriftlig feedback utan stöttar eleverna direkt i klassrummet när utmaningar uppstår. Vid någon lektionsobservation noteras att när läraren går runt bland eleverna som arbetar frågar hen frågor som kan leda eleverna framåt och förklarar hur de kan använda ord och meningar på ett korrekt sätt.

### *Lärarna arbetar medvetet för att skapa en miljö som är trygg och tillåtande*

Granskningen visar att lärarna i moderna språk arbetar för att skapa en god stämning i klassrummet där eleverna ska våga tala på målspråket på lektionerna.

Många elever beskriver att det är en god stämning i klassrummet och att de vågar att uttrycka sig inför lärare och andra elever men det finns också elever som upplever att de är rädda för att göra fel och att andra elever ska skratta åt dem, trots att de inte tror att det verkligen händer iså fall. Eleverna säger att deras lärare försöker hjälpa elever som är tysta och att alla elever får möjlighet att prata på lektionerna. De intervjuade eleverna i årskurs nio säger att de oftast får sitta fritt och samarbeta med vilka de vill förutsatt att det fungerar medan eleverna i årskurs sju uppger att det är lärarna som bestämmer placering och samarbetspartner under lektionerna i

moderna språk. Eleverna upplever inte att det är någon skillnad mellan killar och tjejer utifrån att prata i klassrummet.

Lärarna berättar att de arbetar mycket med att få till ett klassrumsklimat som präglas av trygghet och tolerans. Eftersom eleverna kommer ifrån olika klasser och inte känner varandra i årskurs sex ligger mycket fokus på att skapa trygghet i grupperna. Lärarna anser att det blir bättre efter ett tag när de blir äldre men att i sexan och sjuan bevakar eleverna varandra och de är rädda för att säga fel. Eleverna kan få möjlighet att spela in sig själva och skicka filer med muntliga uppgifter till lärarna och därmed inte behöva känna sig utsatta i klassrummet. Lärarna uppger att de inte kan se specifika mönster utifrån exempelvis killar och tjejer, däremot skiljer det sig från klass till klass. Årets niondeklassare pratar inte lika mycket som förra årets nior, säger de. Vid observerade lektioner noterar utredarna att lärarna peppar och berömmar eleverna när de använder målspråket.

### **Sammanfattande bedömning av området:**

Skolinspektionens granskning visar att lärarna i moderna språk har en idé om att främja och utveckla elevernas kommunikativa förmåga och inslag som stödjer interkulturell kompetens återkommer i undervisningen. Men granskningen visar också att lärarna inte planerar och utvecklar undervisningen i moderna språk tillsammans. Lärarna samverkar inte i någon större utsträckning och får få tillfällen till kollegialt lärande.

Ytterligare visar granskningen att eleverna får möjlighet att använda målspråket på ett vardagligt och verklighetsnära sätt. Det varierar mellan språken hur mycket eleverna utmanas i att uttrycka sig på målspråket i undervisningen. Lärarna försöker anpassa undervisningen utifrån elevernas olika behov och förutsättningar och lärarna ger ofta eleverna vägledning för att kunna uttrycka sig på målspråket. De hjälper eleverna genom att ge dem specifika strategier och jobbar med feedback i undervisningen. Slutligen visar granskningen att lärare arbetar för att skapa en god stämning i klassrummet där eleverna ska våga tala på målspråket på lektionerna.

### **Identifierat utvecklingsområde**

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn bör skapa förutsättningar för lärarna i moderna språk att kontinuerligt samverka kring planering och utveckling av undervisningen.

Skolinspektionens granskning visar att lärarna i moderna språk har få tillfällen att kunna planera och utveckla undervisningen tillsammans. Lärarna planerar sin undervisning enskilt då gemensam tid inte finns i någon större utsträckning och detta är något de saknar. Genom att skapa strukturer och förutsättningar för samverkan stärks också likvärdigheten i innehåll och utförande i respektive språk.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn skapar förutsättningar för språklärarna att träffas samt leder och följer upp arbetet med att utveckla undervisningen i moderna språk för att säkerställa att undervisningen är likvärdig oavsett vilket språk eleverna läser.

## Skolan skapar förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet

I detta område granskas skolans arbete för att skapa förutsättningar för hög kvalitet i undervisningen i moderna språk. Detta för att studierna i moderna språk ska förbli attraktiva och ge eleverna förutsättningar att fullfölja sina studier.

### *Moderna språk har inte samma status som andra ämnen*

Granskningen visar att ämnet moderna språk inte har likvärdig status i jämförelse med andra ämnen på skolenheten. Eleverna prioriterar delvis bort ämnet och lärare upplever att ämnet får stå tillbaka i jämförelse med andra ämnen.

Enligt lärarna så har ämnet lägre status på skolenheten både ibland elever och andra kollegor. Detta yttrar sig hos eleverna genom att det är ett ämne som de prioriterar bort när eleverna har mycket att göra, uppger de. Det är också många elever som hoppar av, särskilt i början av sina språkstudier. En lärare anser att många av hans kollegor har en syn på moderna språk så kallat "hopp-och lekämne" där det inte bedrivs någon avancerad undervisning. Skolledningen anser att ämnet är viktigt men skolan har begränsade resurser och då går alltid andra ämnen före, det moderna språket ligger långt ner på prioriteringslistan, säger lärarna. Lärarna anser också att ämnet har en dålig placering i schemat där eleverna har undervisning i moderna språk tre gånger i veckan den sista timmen före lunch vilket enligt lärarna påverkar inläringen negativt då många elever inte äter frukost och är mycket trötta under dessa lektioner. Rektorn menar att schemat är ambulerande och att ämnen roterar läsårsvis i placering.

Eleverna har olika uppfattning om ämnets status. De flesta tycker att det är ett relevant ämne men eftersom det inte är obligatoriskt känns det inte så jätteviktigt, säger de. Några elever uppger att det beror på vad man som elev har för intressen och vad man vill göra i framtiden. De prioriterar andra ämnen före moderna språk om de behöver, säger de. Någon tycker att det är bra att man kan hoppa av moderna språk om man behöver fokusera på andra ämnen och alla eleverna känner några som har valt att göra det. Alla känner till att man inte får tillgodoräkna sig sjutton betyg om man väljer att hoppa av. Rektorns uppfattning är att eleverna tycker att det är ett högstatus ämne men att de kan prioritera de så kallade kärnämnen om de är i behov av det.

Lärarna har olika erfarenheter av hur rektorn följer upp undervisningen i moderna språk. En lärare har inte haft några lektionsobservationer av rektorn under många år och uppger att undervisningen i moderna språk är ingenting som berörs i någon större omfattning i exempelvis medarbetarsamtal medan den andra läraren har rektorn på besök två gånger per läsår i undervisningen. Rektorn säger att hen inte hinner med observationer som hen gjort tidigare men att den biträdande rektorn gör detta i större omfattning. Genom att rektorn har en platt organisation, befinner sig i verksamheten och träffar lärarna dagligen, säger hen att hen kan följa upp undervisningen på ett tillräckligt vis.

#### *Arbete för att säkra kompetens till undervisningen i moderna språk behöver utvecklas*

Granskningen visar att rektorn behöver erbjuda lärarna relevant kompetensutveckling som skulle kunna utveckla undervisningen i ämnet.

Som nämnts i tidigare beslut har lärarna inte någon avsatt tid för samverkan vilket innebär att deras möjligheter till kollegialt lärande är små. De uppger att skolenheten har haft allmändidaktisk kompetensutveckling i språkutvecklande arbetssätt och förhållningssätt men att det inte getts någon ämnesspecifik kompetensutvecklingsinsats i moderna språk. Detta beskrivs av den lärare som arbetat på skolenheten i tjugo år. Båda lärarna efterfrågar och saknar en pedagogisk-didaktisk påfyllnad i moderna språk. Då den ena läraren studerar beskriver hen att hen ändå får kunskap i sin pågående utbildning. Rektorn berättar att under pandemin så gavs ingen kompetensutveckling men att hen hoppas att olika lärarträffar kommer igång igen. Skolövergripande har alla arbetat med en god lärmiljö, hur en lektion ska starta och vad som är gemensamt för olika ämnen.

Vad det gäller stöd till obehöriga berättar rektorn att den lärare som för närvarande studerar in sin ämnesbehörighet har ett gott stöd hos sina kollegor. Tidigare fick nya och obehöriga lärare en mentor men att de på skolenheten valt att plocka bort detta och satsa mer på ett kollegialt stöd. En av skolans speciallärare är också lärare i moderna språk och den obehöriga läraren kan vända sig till hen som också finns med vid betygsättning. Lärarna säger att de utformar instruktioner som vikari-erande kan ta del av men att det är svårt att få vikarier som kan tala målspråket och att lektioner ibland ställs in. Den obehöriga läraren säger att hen varit på skolan länge, att hen studerar till ämnesbehörig och att hen kan fråga sin kollega om hen behöver stöttning.

#### *Arbetssätt för att främja att fler elever fullföljer studier i moderna språk behöver utvecklas*

Granskningen visar att det främst är elever som har svårigheter i andra ämnen som väljer bort att läsa moderna språk. Av skolans 216 elever som går i årkurserna 7-9 läser 86 elever mer svenska/engelska istället för ett modernt språk.

Lärarna och rektorn uppger att de har många nyanlända elever på skolenheten och att de kan ha det kämpigt med att läsa ytterligare ett språk. Då lärarna ofta gör jämförelser mellan svenska och målspråket blir det extra svårt för en elev som inte har kunskaper i varken eller. Det finns givetvis nyanlända elever som klarar av att läsa ett tredje språk, säger de och ger exempel på arabisktalande elever som lär sig spanska väldigt fort. Lärarna gör anpassningar och stöttar eleverna inom ramen för den ordinarie undervisningen och de kan få råd av speciallärare/specialpedagog men de får inte stöd av dessa funktioner i klassrummet. Rektorn säger att skolan har gott om resurser så grupperna är små och att det finns åtta speciallärare/specialpedagoger på skolan vilket möjliggör att elever ska kunna få stöttning inom alla ämnen, även moderna språk.

Rektorn menar att trots att skolenheten erbjuder stöd i form av läxhjälp och lovs-kola är det många nyanlända elever som inte klarar av att läsa ett modernt språk och trots att skolan uppmuntrar och påtalar ämnets betydelse hoppar en del elever av. En anledning till avhopp är också att eleverna generellt sett är mer intresserade av att utveckla sin engelska, säger hen. Lärarna säger att orsaker till avhopp kan vara att eleverna tycker att det är för många läxor i moderna språk eller att de inte tycker att ämnet är viktigt. Ibland är det elevens vårdnadshavare som anser att eleven borde avbryta sina studier i moderna språk för att fokusera mer på andra ämnen. Elevhälsan är ofta inkopplad då en elev vill hoppa av. Lärarna upplever att eleverna ibland kan ha kontakt med elevhälsan av andra skäl och i hanteringen av elevens fortsatta skolgång kan en åtgärd vara att ta bort det moderna språket för att få mer tid för andra ämnen eller för att få mer luft i schemat trots att eleven har alla möjligheter att nå upp till ett godkänt betyg i ämnet.

Rektorn säger att de gör uppföljningar på de elever som väljer att hoppa av det moderna språket, bland annat genom att följa hur det går för dem i andra ämnen. Lärarna är också involverade i den analysen, berättar hen. Om en elev vill hoppa av så får denne information om vad det innebär utifrån uteblivna meritpoäng. Det är elevens mentor eller studie- och yrkesvägledaren som ger den information, beskriver rektorn. Vi samtalar också med både elev och dess vårdnadshavare för att förtydliga eventuella effekter av avhoppet, säger hen. Biträdande rektor och specialpedagoger kan också vara involverade. De undervisande lärarna säger att de försöker få eleverna att vara kvar men att de också ser till att eleverna får prata med en studie- och yrkesvägledare innan de tar ett beslut.

### **Sammanfattande bedömning av området:**

Skolinspektionens granskning visar att ämnet moderna språk inte har likvärdig status på skolenheten. Eleverna prioriterar delvis bort ämnet och lärare upplever att ämnet får stå tillbaka i jämförelse med andra ämnen. Ytterligare visar granskningen att rektorn behöver erbjuda lärarna relevant kompetensutveckling som skulle kunna utveckla undervisningen i ämnet. Slutligen visar granskningen att det främst är elever som har svårigheter i andra ämnen som väljer bort att läsa moderna

språk. Av skolans 216 elever som går i årkurserna 7-9 läser 86 elever mer svenska/engelska istället för ett modernt språk.

### Identifierade utvecklingsområden

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande:

- Rektorn behöver verka för att statusen i moderna språk blir likvärdig övriga ämnens status.

Skolinspektionens granskning visar att ett både lärare och elever upplever att det moderna språket har lägre status än andra ämnen. Elever prioriterar delvis bort ämnet och lärarna upplever att ämnet får stå tillbaka i jämförelse av andra ämnen utifrån tid och resurser.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn tittar över sin organisation av moderna språk och säkerställer att ämnet har likvärdiga förutsättningar som skolans övriga ämnen när det gäller exempelvis schemapositioner och uppföljning av ämnet.

- Rektorn behöver säkerställa att lärarna i moderna språk får tillgång till den kompetensutveckling och förutsättningarna som behövs för att kunna planera och utveckla undervisningen utifrån forskning och beprövad erfarenhet.

Skolinspektionens granskning visar att lärarna i moderna språk inte får ämnesdidaktisk kompetensutveckling. Inte heller får de förutsättningar för kollegial samverkan. Kompetensutveckling och kollegial samverkan skulle kunna användas för att utveckla undervisningen så som beskrivits under frågeställning 1. En utgångspunkt för sådan skulle kunna vara Skolverkets kompetensutveckling Språksprånget.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn ser till att lärarna får relevant kompetensutveckling och möjlighet till kollegial samverkan för att tillsammans kunna planera och utveckla undervisningen.

- Rektorn behöver utveckla skolans arbetssätt för att ge alla elever förutsättningar att fullfölja sina studier i moderna språk.

Skolinspektionens granskning visar att elevernas möjlighet att få stöd i moderna språk är liten och att elever väljer bort moderna språk för att klara kunskapskraven i andra ämnen. Möjligheten att få stöd inom eller utanför den ordinarie undervisningens ram är begränsad.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med lärarna i moderna språk gör en analys av orsaken till att elever avbrutit sina studier i moderna språk

för att se om det finns en koppling till brist på stöd och avhopp. Vidare förutsätter Skolinspektionen att skolan härnäst betraktar moderna språk som likvärdigt med övriga ämnen när det gäller att ge eleverna extra anpassningar och stöd.

På Skolinspektionens vägnar

2022-06-21

**X Maria Lodmark**

---

Maria Lodmark

Föredragande

Signerat av: Maria Lodmark

**X Anna Wide**

---

Anna Wide

Beslutsfattare

Signerat av: Anna Wide

I den slutgiltiga handläggningen har även utredaren Mirzet Tursunovic deltagit.

## Bilaga 1: Bedömningsområden

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av framtagna kvalitetskriterier, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet.

Inom respektive frågeställning granskas följande:

**Frågeställning 1: I vilken utsträckning ger undervisningen i moderna språk elever möjlighet att utveckla kommunikativ förmåga (produktion och interaktion) så att de kan använda målspråket i olika sammanhang?**

1. Undervisningsidé kring kommunikativ förmåga på målspråket
2. Arbetsformer och stöd för användande av målspråket
3. Vägledning och arbetssätt för att pröva strategier då språket inte räcker till
4. Klassrumsklimat för att förebygga talängslan och uppmuntra användning av språket

**Frågeställning 2: I vilken utsträckning skapar skolan förutsättningar för en undervisning av hög kvalitet som ger elever reella möjligheter att fullfölja sina studier i moderna språk?**

1. Likvärdig status kring undervisningen i moderna språk
2. Arbete för att säkra kompetens till undervisningen i moderna språk
3. Förutsättningar för fjärrundervisning i moderna språk (endast för skolor med fjärrundervisning)
4. Arbetssätt för att främja att fler elever fullföljer studier i moderna språk

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:  
(<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/pagaende-inspektioner/skolans-arbete-for-kvalitet-i-undervisningen-i-moderna-sprak--undervisning-for-kommunikativ-for-maga/>)

## Bilaga 2: Författningsstöd

---

Enligt **skollagen**<sup>1</sup> ska elever i grundskolan erbjudas undervisning i moderna språk. I **skolförordningen**<sup>2</sup> anges under vilka förutsättningar som undervisning ska erbjudas och anordnas i språken franska, spanska och tyska. Under vissa förutsättningar får fjärrundervisning anordnas i ämnet moderna språk i grundskolan (10 kap 4 och 8 §§ och 21 kap 2-5 §§ skollagen, 5 a kap. 2-4 §§ och 9 kap. 5-7 skolförordningen).

### Frågeställning 1

Enligt **skollagen** ska det i utbildningen i grundskolan tas hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. I skollagen föreskrivs att utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Vidare anges i skollagen att elever i grundskolan ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Av skollagens framgår också att utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Av **skolförordningen** framgår att eleverna genom strukturerad undervisning ska ges ett kontinuerligt och aktivt lärarstöd i den omfattning som behövs för att skapa förutsättningar för att eleverna ska nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för utbildningen. Av **läroplanen** framgår att skolan ska erbjuda eleverna strukturerad undervisning under lärares ledning. Vidare anges i läroplanen att läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande samt stärka elevernas vilja att lära och elevens tillit till den egna förmågan. Därtill framgår av läroplanen att läraren tillsammans med eleverna ska planera och utvärdera undervisningen. Av läroplanen framgår också att rektorn har ansvaret för skolans resultat och, inom givna ramar, har ett särskilt ansvar för att skolans arbetsmiljö utformas så att alla elever, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, ges aktivt lärarstöd och får tillgång till och förutsättningar att använda läromedel av god kvalitet (1 kap. 4-5 §§, 3 kap 2 § och 5 kap 3 § skollagen, 5 kap. 2 § skolförordningen, Lgr11; 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande).

Av **kursplanen**<sup>3</sup> för ämnet moderna språk framgår att undervisningen i moderna språk syftar till att bland annat ge eleverna möjlighet att utveckla en allsidig

---

<sup>1</sup> Skollag (SFS 2010:800)

<sup>2</sup> Skolförordning (SFS 2011:185)

<sup>3</sup> Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet, Kursplaner, 5.6 Moderna språk.

kommunikativ förmåga. Denna förmåga innebär att förstå talat och skrivet språk, att kunna formulera sig och samspela med andra i tal och skrift och att kunna anpassa sitt språk till olika situationer, syften och mottagare. I den kommunikativa förmågan ingår även språklig säkerhet och att kunna använda olika strategier för att stödja kommunikationen och lösa problem när språkkunskaperna inte räcker till<sup>4</sup> (Lgr11; Kursplaner, 5.6 Moderna språk).

## Frågeställning 2

I **skollagen** föreskrivs att det pedagogiska arbetet vid skolenheten ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas och ansvarar för att kvalitetsarbete vid skolenheten genomförs. I **läroplanen** anges att rektor ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven. Vidare har rektorn, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får den ledning och stimulans de behöver och att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen (2 kap. 9 § och 4 kap. 4 § skollagen, Lgr 11; Varje skolas utveckling, 2.8 Rektors ansvar).

En elev i grundskolan ska enligt **skollagen** ges extra anpassningar om det befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Särskilt stöd i grundskolan ska ges elever på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Av **läroplanen** framgår att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och stödja elever i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd. Vidare framgår att rektorn har ett särskilt ansvar för att undervisningen och elevhälsans verksamhet utformas så att eleverna får de extra anpassningar eller det särskilda stöd samt den hjälp de behöver (3 kap 5 och 7-10 §§ skollagen, Lgr; 2.2 Kunskaper, 2.8 Rektors ansvar).

---

<sup>4</sup> Förordning (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet ändras den 2 juli 2021 genom förordning SKOLFS 2021:5 som tillämpas första gången på utbildning från och med höstterminen 2022 (Lgr22).

## Bilaga 3: Mall för huvudmannens redovisning

Detta formulär kan användas som stöd för er när ni redovisar hur ni har arbetat med de utvecklingsområden som Skolinspektionen har identifierat i samband med den regelbundna kvalitetsgranskningen.

Redovisningen av vidtagna åtgärder ska fastställas av huvudmannen.

|                                                                                                                                                                                                                               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Utvecklingsområde:</b><br>Rektorn bör skapa förutsättningar för lärarna i moderna språk att kontinuerligt samverka kring planering och utveckling av undervisningen.                                                       |
| Redovisa vilka åtgärder som genomförts:                                                                                                                                                                                       |
| Beskriv hur skolenhetens/verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:                                                                                                                                       |
| Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:                                                                                                                                                                  |
| Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:                                                                                                                                                                         |
| En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt? |

|                                                                                                                          |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Utvecklingsområde:</b><br>Rektorn behöver verka för att statusen i moderna språk blir likvärdig övriga ämnens status. |
| Redovisa vilka åtgärder som genomförts:                                                                                  |
| Beskriv hur skolenhetens/verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:                                  |

|                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:                                                                                                                                                                                                      |
| Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:                                                                                                                                                                                                             |
| En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?                                     |
| <b>Utvecklingsområde:</b><br><br>Rektorn behöver säkerställa att lärarna i moderna språk får tillgång till den kompetensutveckling och de förutsättningar som behövs för att kunna planera och utveckla undervisningen utifrån forskning och beprövad erfarenhet. |
| Redovisa vilka åtgärder som genomförts:                                                                                                                                                                                                                           |
| Beskriv hur skolenhetens/verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:                                                                                                                                                                           |
| Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:                                                                                                                                                                                                      |
| Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:                                                                                                                                                                                                             |
| En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?                                     |
| <b>Utvecklingsområde:</b><br><br>Rektorn behöver utveckla skolans arbetssätt för att ge alla elever förutsättningar att fullfölja sina studier i moderna språk.                                                                                                   |
| Redovisa vilka åtgärder som genomförts:                                                                                                                                                                                                                           |

Beskriv hur skolenhetens/verksamhetens kvalitet utvecklats avseende utvecklingsområdet:

Beskriv de effekter som eventuellt förväntas på längre sikt:

Beskriv eventuella ytterligare åtgärder som planeras:

En viktig del i Skolinspektionens arbete är att ta del av elevernas synpunkter om sin skolsituation i våra utredningar. Vi skulle därför vilja veta om ni återkopplat vårt beslut till eleverna och i så fall på vilket sätt?